Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

27 päivänä helmikuuta 2014*

Direktiivi 2003/9/EY — Turvapaikanhakijoiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevat vähimmäisvaatimukset — 13 artiklan 1 kohta — Aineellisten vastaanotto-olosuhteiden myöntämisen määräajat — 13 artiklan 2 kohta — Aineellisia vastaanotto-olosuhteita koskevat toimenpiteet — Takeet — 13 artiklan 5 kohta — Turvapaikanhakijoiden vähimmäisvastaanotto-olosuhteiden vahvistaminen ja myöntäminen — Myönnettävän tuen määrä — 14 artikla — Aineellisia vastaanotto-olosuhteita koskevat yksityiskohtaiset säännöt — Vastaanottoyksiköiden täyteen kuormittuminen — Ohjaaminen kansallisten sosiaaliturvajärjestelmien puoleen — Aineellisten vastaanotto-olosuhteiden tarjoaminen rahallisen avustuksen muodossa

Asiassa C-79/13,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Arbeidshof te Brussel (Belgia) on esittänyt 7.2.2013 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 15.2.2013, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Federaal agentschap voor de opvang van asielzoekers

vastaan

Selver Saciri,

Danijela Dordevic,

Danjel Saciri, edustajinaan Selver Saciri ja Danijela Dordevic,

Sanela Saciri, edustajinaan Selver Saciri ja Danijela Dordevic,

Denis Saciri, edustajinaan Selver Saciri ja Danijela Dordevic ja

Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn van Diest,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja L. Bay Larsen (esittelevä tuomari) sekä tuomarit M. Safjan, J. Malenovský, A. Prechal ja K. Jürimäe,

julkisasiamies: P. Mengozzi,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 27.11.2013 pidetyssä istunnossa esitetyn,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Belgian hallitus, asiamiehinään C. Pochet ja T. Materne, avustajanaan advocaat S. Ishaque,

— Ranskan hallitus, asiamiehinään D. Colas, F.-X. Bréchot ja B. Beaupère-Manokha,

— Puolan hallitus, asiamiehinään B. Majczyna, K. Pawłowska ja B. Czech,

— Euroopan komissio, asiamiehinään M. Condou-Durande ja R. Troosters,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee turvapaikanhakijoiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vähimmäisvaatimuksista 27.1.2003 annetun neuvoston direktiivin 2003/9/EY (EUVL L 31, s. 18) 13 artiklan 5 kohdan, kun se luetaan yhdessä direktiivin 13 artiklan 1 ja 2 kohdan sekä 14 artiklan 1, 3, 5 ja 8 kohdan kanssa, tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Federaal agentschap voor de opvang van asielzoekers (turvapaikanhakijoiden vastaanottamisesta huolehtiva liittovaltion viranomainen, jäljempänä Fedasil) sekä Selver Saciri ja Danijela Dordevic omissa nimissään ja alaikäisten lastensa Danjel Sacirin, Denis Sacirin ja Sanela Sacirin laillisina edustajina (jäljempänä Sacirin perhe) ja Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn van Diest (Diestin sosiaalikeskus, jäljempänä sosiaalikeskus) ja jossa on kyse siitä, että Fedasil kieltäytyi myöntämästä Sacirin perheelle sosiaalihuoltoa sen vuoksi, ettei perhettä voitu vastaanottaa turvapaikanhakijoille varattuun vastaanottokeskukseen.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Direktiivin 2003/9 johdanto-osan seitsemännessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Olisi säädettävä turvapaikanhakijoiden vastaanottoa koskevista vähimmäisvaatimuksista, jotka varmistavat heille tavanomaisissa olosuhteissa kohtuullisen elintason ja tasavertaiset elinolosuhteet kaikissa jäsenvaltioissa.”

4 Kyseisen direktiivin 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tämän direktiivin tarkoituksena on vahvistaa turvapaikanhakijoiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevat vähimmäisvaatimukset.”

5 Direktiivin 2 artiklan mukaan direktiivissä tarkoitetaan

”– –

j) ’aineellisilla vastaanotto-olosuhteilla’ vastaanotto-olosuhteita, joihin kuuluvat majoitus, ruoka ja vaatetus luontoissuorituksina, rahallisena etuutena tai maksukuponkien muodossa sekä päiväraha;

– –”

6 Direktiivin 5 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on ilmoitettava turvapaikanhakijoille kohtuullisen ajan kuluessa, joka ei saa ylittää viittätoista päivää siitä, kun he ovat tehneet hakemuksensa toimivaltaiselle viranomaiselle, ainakin vastaanotto-olosuhteisiin liittyvistä etuuksista ja velvollisuuksista, joita heidän on noudatettava.

– –”

7 Direktiivin 2003/9 13 artiklassa, joka sisältää aineellisia vastaanotto-olosuhteita ja terveydenhoitoa koskevat yleiset säännökset, säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että aineelliset vastaanotto-olosuhteet ovat hakijoiden saatavilla, kun he hakevat turvapaikkaa.

2. Jäsenvaltioiden on säädettävä aineellisista vastaanotto-olosuhteista hakijoiden terveyden kannalta riittävän elintason ja heidän toimeentulonsa varmistamiseksi.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että elintaso taataan myös henkilöille, joilla on 17 artiklassa tarkoitettuja erityistarpeita, sekä säilöön otetuille henkilöille.

– –

5. Aineelliset vastaanotto-olosuhteet voidaan tarjota luontoissuorituksina, rahallisena avustuksena tai maksukuponkeina tai näiden yhdistelmänä.

Jos jäsenvaltiot tarjoavat aineelliset vastaanotto-olosuhteet rahallisten avustusten tai maksukuponkien muodossa, niiden määrä on vahvistettava tämän artiklan periaatteiden mukaisesti.”

8 Direktiivin 14 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jos asuminen järjestetään luontoissuorituksena, tämän olisi tapahduttava jollain seuraavista tavoista tai niiden yhdistelmällä:

a) tiloissa, joita rajalla tehdyn hakemuksen käsittelyn ajan käytetään turvapaikanhakijoiden majoittamista varten;

b) vastaanottokeskuksissa, joiden tarjoama elintaso on asianmukainen;

c) yksityiskodeissa, erillisissä asunnoissa, hotelleissa tai muissa turvapaikanhakijoiden majoittamista varten mukautetuissa tiloissa.

– –

3. Jäsenvaltioiden on tarvittaessa huolehdittava siitä, että turvapaikanhakijoiden alaikäiset lapset tai alaikäiset hakijat majoitetaan yhdessä vanhempiensa tai muun aikuisen perheenjäsenen kanssa, joka on heistä vastuussa joko lain tai vakiintuneen käytännön mukaan.

– –

5. Vastaanottokeskusten henkilöstöllä on oltava asianmukainen koulutus, ja sitä koskee työssä saatujen tietojen osalta kansallisen lainsäädännön mukainen salassapitovelvollisuus.

– –

8. Jäsenvaltiot voivat poikkeuksellisesti vahvistaa aineellisille vastaanotto-olosuhteille tässä artiklassa säädetystä poikkeavat yksityiskohtaiset säännöt kohtuulliseksi ja mahdollisimman lyhyeksi ajaksi, jos:

— hakijan erityistarpeiden alustava arviointi on tarpeen,

— tässä artiklassa säädettyjä aineellisia vastaanotto-olosuhteita ei ole saatavissa tietyllä maantieteellisellä alueella,

— tavallisesti käytettävissä olevat majoitustilat ovat tilapäisesti täynnä,

— turvapaikanhakija on otettu säilöön tai on sellaisissa raja-alueen tiloissa, joihin hänen oleskelunsa on rajoitettu.

Tällaisten poikkeavien olosuhteiden on aina täytettävä perustarpeet.”

9 Direktiivin 17 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on otettava huomioon heikossa asemassa olevien henkilöiden, kuten alaikäisten, ilman huoltajaa tulevien alaikäisten, vammaisten, vanhusten, raskaana olevien naisten, yksinhuoltajien, joilla on alaikäisiä lapsia, sekä kidutuksen, raiskauksen tai muun vakavan psyykkisen, fyysisen tai seksuaalisen väkivallan kohteeksi joutuneiden henkilöiden erityistilanne kansallisessa lainsäädännössään, jolla pannaan täytäntöön II luvun aineellisia vastaanotto-olosuhteita sekä terveydenhuoltoa koskevat säännökset.”

10 Direktiivin 18 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu pannessaan täytäntöön tämän direktiivin alaikäisiä koskevia säännöksiä.”

Belgian oikeus

11 Direktiivin 2003/9 säännökset pantiin täytäntöön turvapaikanhakijoiden ja eräiden muiden ulkomaalaisryhmien vastaanottamisesta 12.1.2007 annetulla lailla (Belgisch Staatsblad 7.5.2007, s. 24027; jäljempänä vastaanottolaki).

12 Vastaanottolain 3 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Jokaisella turvapaikanhakijalla on oikeus vastaanottoon, joka mahdollistaa ihmisarvoisen elämän.

Vastaanotolla tarkoitetaan aineellista apua, joka myönnetään tämän lain nojalla, tai sosiaalihuoltoa, jota tarjoavat sosiaalikeskukset sosiaalikeskuksista 8.7.1976 annetun lain [organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn] mukaisesti [(Belgisch Staatsblad 5.8.1976, s. 9876)].”

13 Vastaanottolain 9 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Edellä 3 §:ssä tarkoitetun vastaanoton myöntää vastaanottoyksikkö tai sosiaalikeskus, joka on osoitettu pakolliseksi rekisteröitymispaikaksi, jollei 11 §:n 3 momentin viimeisestä kohdasta tai 13 §:stä muuta johdu.”

14 Vastaanottolain 10 §:n mukaan Fedasil osoittaa ulkomaalaisille pakollisen rekisteröitymispaikan.

15 Vastaanottolain 11 §:n 3 momentissa säädetään, että osoitettaessa pakollista rekisteröitymispaikkaa Fedasil huolehtii siitä, että paikka on soveltuva vastaanotettaville, ja se tekee näin käytettävissä olevien paikkojen rajoissa. Paikan soveltuvuuden arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti sellaisia arviointiperusteita, kuten vastaanotettavan henkilön perheen koostumus, hänen terveydentilansa sekä se, osaako hän jotakin maan kielistä tai menettelyssä käytettävää kieltä. Tässä yhteydessä Fedasil kiinnittää erityistä huomiota kyseisen lain 36 §:ssä tarkoitettujen heikossa asemassa olevien henkilöiden tilanteeseen. Fedasil voi erityisissä olosuhteissa poiketa kyseisen pykälän 1 momentin säännöksistä ja olla osoittamatta pakollista rekisteröitymispaikkaa.

16 Vastaanottolain 11 §:n 4 momentin mukaan vastaanottoyksiköissä käytettävissä oleviin vastaanottoyksiköihin liittyvien erityisten olosuhteiden perusteella Fedasil voi ministerineuvoston tehtyä päätöksen sen laatiman selvityksen perusteella määrittämänään ajanjaksona joko muuttaa turvapaikanhakijan pakollista rekisteröitymispaikkaa siten, että se osoittaa vastaanottoyksikön sijaan rekisteröitymispaikaksi sosiaalikeskuksen, tai viime kädessä osoittaa turvapaikanhakijan pakolliseksi rekisteröitymispaikaksi tällaisen keskuksen.

17 Sosiaalikeskuksista 8.7.1976 annetun lain 1 §:n mukaan jokaisella on oikeus sosiaalihuoltoon. Ulkomaalaisilla on lähtökohtaisesti oikeus lain 1 §:ssä tarkoitettuun sosiaalihuoltoon edellyttäen, että he oleskelevat maassa laillisesti.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

18 Sacirin perhe jätti 11.10.2010 turvapaikkahakemuksen ulkomaalaisvirastoon ja haki tämän jälkeen välittömästi Fedasililta vastaanottoa.

19 Fedasil ilmoitti samana päivänä Sacirin perheelle, ettei ole mahdollista osoittaa vastaanottoyksikköä, ja ohjasi sen kääntymään toimivaltaisen sosiaalikeskuksen puoleen.

20 Koska Sacirin perhe ei saanut majoitusta, se turvautui yksityisiin vuokramarkkinoihin, mutta koska se ei pystynyt maksamaan vuokraa, se teki sosiaalikeskukselle rahallista tukea koskevan hakemuksen.

21 Sosiaalikeskus hylkäsi hakemuksen, koska sen mukaan Sacirin perheen tulisi asua Fedasilin hallinnoimassa vastaanottoyksikössä.

22 Sacirin perhe pani 10.12.2010 arbeidsrechtbank te Leuvenissa vireille välitoimimenettelyn Fedasilia ja sosiaalikeskusta vastaan.

23 Arbeidsrechtbank te Leuven velvoitti 12.1.2011 antamallaan määräyksellä Fedasilin myöntämään Sacirin perheelle vastaanoton ja sosiaalikeskuksen maksamaan sille rahallista tukea.

24 Fedasil sijoitti 21.1.2011 asianomaiset turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskukseen.

25 Sacirin perhe nosti 14.12.2010 ja 7.1.2011 pääasiaa koskevat kanteet Fedasilia ja sosiaalikeskusta vastaan arbeidsrechtbank te Leuvenissa.

26 Kyseinen tuomioistuin totesi 17.10.2011 antamassaan tuomiossa sosiaalikeskusta vastaan nostetun kanteen perusteettomaksi mutta velvoitti Fedasilin maksamaan Sacirin perheelle 2 961,27 euroa eli summan, joka vastaa sellaisen henkilön, jolla on perhe huollettavanaan, integraatiopalkkaa (leefloon) kolmelta kuukaudelta.

27 Fedasil valitti tästä tuomiosta ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen. Sacirin perhe teki vastavalituksen ja vaati Fedasilin ja sosiaalikeskuksen velvoittamista yhteisvastuullisesti maksamaan summan, joka vastaa integraatiopalkkaa koko siltä ajalta, jolloin perheelle ei ollut myönnetty vastaanottoa.

28 Arbeidshof te Brussel totesi, että vastaanottolakiin tai muuhunkaan kansalliseen säännöstöön ei sisälly erityistä järjestelmää, jonka avulla turvapaikanhakijoiden vastaanottoverkon kuormittuessa täyteen turvapaikanhakijoilla, joita Fedasil ei voi vastaanottaa, olisi kohtuullisessa ajassa käytettävissään direktiivissä 2003/9 vahvistettujen vaatimusten mukainen vastaanotto.

29 Tämä tuomioistuin täsmensi, että kun Fedasil päättää olla osoittamatta vastaanottopaikkaa, turvapaikanhakijat saavat sosiaaliavustusta, jonka määrä on kuitenkin sellainen, ettei se takaa heille edes tilapäistä majoitusta.

30 Näissä olosuhteissa Arbeidshof te Brussel päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Kun jäsenvaltio päättää – – direktiivin 2003/9 13 artiklan 5 kohdan nojalla antaa aineellisen tuen rahallisen avustuksen muodossa, onko jäsenvaltio vielä vastuussa sen valvomisesta, että turvapaikanhakija saa tavalla tai toisella nauttia direktiivin vähimmäissuojatoimenpiteistä, sellaisina kuin ne sisältyvät direktiivin 13 artiklan 1 ja 2 kohtaan sekä 14 artiklan 1, 3, 5 ja 8 kohtaan?

2) Onko direktiivin [2003/9] 13 artiklan 5 kohdassa tarkoitettu rahallinen avustus myönnettävä siitä päivästä lukien, jolloin turvapaikkaa ja vastaanottoa haetaan, vai direktiivin 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun ajan päättymisestä vai jostakin muusta ajankohdasta lukien? Onko rahallisen avustuksen oltava sellainen, että turvapaikanhakija kykenee sen avulla silloin, kun jäsenvaltio tai jäsenvaltion osoittama laitos ei tarjoa aineellista vastaanottoa, milloin hyvänsä itse hankkimaan majoituksen, tarvittaessa hotellimajoituksen, odotettaessa, että hänelle tarjotaan pysyvä majoitus tai että hän kykenee itse hankkimaan pysyvämmän majoituksen?

3) Onko yhteensopivaa direktiivin [2003/9] kanssa, että jäsenvaltio tarjoaa aineellisen vastaanoton vain siltä osin kuin olemassa olevilla valtion perustamilla vastaanottoyksiköillä voidaan taata tämä majoitus ja että jäsenvaltio ohjaa turvapaikanhakijan, jolle ei ole niissä tilaa, edelleen kaikkien valtion asukkaiden saatavilla olevan avun piiriin ilman että olemassa olisi tarvittava lainsäädäntö ja rakenteet sitä varten, että laitokset, jotka eivät ole valtion itsensä perustamia, kykenisivät tosiasiallisesti tarjoamaan turvapaikanhakijoille ihmisarvoisen vastaanoton lyhyessä ajassa?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen ja toinen kysymys

31 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy ensimmäisellä ja toisella kysymyksellään, joita on syytä tarkastella yhdessä, onko direktiivin 2003/9 13 artiklan 5 kohtaa tulkittava siten, että kun jäsenvaltio on päättänyt myöntää aineelliset vastaanotto-olosuhteet rahallisten avustusten muodossa, jäsenvaltion on myönnettävä nämä avustukset siitä ajankohdasta lukien, jolloin turvapaikkaa haetaan, ja samalla varmistettava, että avustusten määrä on sellainen, että turvapaikanhakijat kykenevät sen avulla hankkimaan majoituksen, direktiivin 13 artiklan 1 ja 2 kohdassa sekä 14 artiklan 1, 3, 5 ja 8 kohdassa vahvistettuja edellytyksiä noudattaen.

32 Todettakoon ensiksi, että direktiivin 2003/9 13 artiklan 5 kohdan mukaan aineelliset vastaanotto-olosuhteet voidaan tarjota luontoissuorituksina, rahallisena avustuksena tai maksukuponkeina tai näiden yhdistelmänä.

33 Ajankohdasta, josta lähtien jäsenvaltioiden on tarjottava aineelliset vastaanotto-olosuhteet, on todettava, että unionin tuomioistuin on jo täsmentänyt siltä osin kuin kyse on siitä, minkä ajanjakson ajalta turvapaikanhakijoille on tarjottava aineelliset vastaanotto-olosuhteet, että tämä ajanjakso alkaa, kun turvapaikanhakijat hakevat turvapaikkaa (ks. vastaavasti asia C-179/11, Cimade ja GISTI, tuomio 27.9.2012, 39 kohta).

34 Direktiivin 2003/9 13 artiklan 1 kohdasta käy näet ilmi, että aineellisten vastaanotto-olosuhteiden, tarjottiinpa ne sitten luontoissuorituksina tai rahallisena avustuksena, on oltava hakijoiden saatavilla, kun he hakevat turvapaikkaa.

35 Lisäksi direktiivin 2003/9 systematiikka ja päämäärä sekä perusoikeuksien ja erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjan 1 artiklaan sisältyvien ihmisarvon kunnioittamista ja suojaamista koskevien vaatimusten kunnioittaminen ovat esteenä sille, että turvapaikanhakijalta vietäisiin vaikka väliaikaisestikin turvapaikkahakemuksen tekemisen jälkeen direktiivissä vahvistettujen vähimmäisvaatimusten mukainen suoja (ks. em. asia Cimade ja GISTI, tuomion 56 kohta).

36 Siltä osin kuin toiseksi on kyse myönnettyjen rahallisten avustusten määrästä, direktiivin 2003/9 13 artiklan 5 kohdan toisesta alakohdasta käy ilmi, että jos jäsenvaltiot tarjoavat aineelliset vastaanotto-olosuhteet rahallisten avustusten tai maksukuponkien muodossa, niiden määrä on vahvistettava tämän artiklan periaatteiden mukaisesti.

37 Tämän osalta direktiivin 13 artiklan 2 kohdasta seuraa, että myönnetyn rahallisen avustuksen on oltava riittävä turvapaikanhakijoiden terveyden kannalta riittävän elintason ja heidän toimeentulonsa varmistamiseksi.

38 On lisäksi syytä todeta, että direktiivin 2003/9 2 artiklan j alakohdan mukaan ”aineellisilla vastaanotto-olosuhteilla” tarkoitetaan vastaanotto-olosuhteita, joihin kuuluvat majoitus, ruoka ja vaatetus luontoissuorituksina, rahallisena etuutena tai maksukuponkien muodossa sekä päiväraha.

39 Direktiivin johdanto-osan seitsemännestä perustelukappaleesta käy lisäksi ilmi, että direktiivillä pyritään vahvistamaan turvapaikanhakijoiden vastaanottoa koskevat vähimmäisvaatimukset, jotka lähtökohtaisesti varmistavat heille tavanomaisissa olosuhteissa kohtuullisen elintason ja tasavertaiset elinolosuhteet kaikissa jäsenvaltioissa.

40 Tästä seuraa, että vaikka kukin jäsenvaltio päättää myönnettävän rahallisen avustuksen määrästä, avustuksen on oltava riittävä turvapaikanhakijoiden kohtuullisen ja heidän terveytensä kannalta riittävän elintason ja heidän toimeentulonsa varmistamiseksi.

41 Jäsenvaltioiden on vahvistaessaan aineellisia vastaanotto-olosuhteita rahallisen avustuksen muodossa direktiivin 2003/9 13 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan säännösten mukaisesti mukautettava nämä vastaanotto-olosuhteet direktiivin 17 artiklassa tarkoitettujen henkilöiden, joilla on erityistarpeita, tilanteeseen. Rahallisen avustuksen on näin ollen oltava riittävä, jotta säilytetään perheen yhtenäisyys ja turvataan lapsen etu, joka direktiivin 18 artiklan 1 kohdan mukaan on ensisijainen.

42 Tästä seuraa, että kun jäsenvaltio on päättänyt tarjota aineelliset vastaanotto-olosuhteet rahallisten avustusten muodossa, avustusten on oltava riittäviä turvapaikanhakijoiden kohtuullisen ja heidän terveytensä kannalta riittävän elintason ja heidän toimeentulonsa varmistamiseksi siten, että he voivat niiden avulla hankkia erityisesti majoituksen, tarvittaessa yksityisiltä vuokramarkkinoilta.

43 Direktiivin 2003/9 säännöksiä ei kuitenkaan voida tulkita siten, että turvapaikanhakijoille olisi annettava vapaus valita asunto mieltymyksensä mukaan.

44 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kysymyksestä, joka koskee jäsenvaltioiden, jotka tarjoavat aineelliset vastaanotto-olosuhteet rahallisen avustuksen muodossa, velvollisuutta varmistaa direktiivin 2003/9 14 artiklan 1, 3, 5 ja 8 kohdassa säädettyjen aineellisten vastaanotto-olosuhteiden edellytyksiä koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen noudattaminen, on todettava kolmanneksi, että kyseisen artiklan 1 kohta koskee lähtökohtaisesti jäsenvaltioiden valittavissa olevia majoitusmuotoja, ja siinä rajoitetaan artiklassa vahvistettujen velvollisuuksien ulottuvuus tilanteeseen, jossa jäsenvaltiot ovat päättäneet myöntää aineelliset vastaanotto-olosuhteet luontoissuorituksina.

45 Vaikka direktiivin 14 artiklan 3 kohtaa ei sovelleta, kun aineelliset vastaanotto-olosuhteet tarjotaan yksinomaan rahallisen avustuksen muodossa, avustuksen on kuitenkin mahdollistettava tarvittaessa se, että turvapaikanhakijan alaikäiset lapset voidaan majoittaa vanhempiensa kanssa, jotta edellä 41 kohdassa tarkoitettu perheen yhtenäisyys säilytetään.

46 Ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen on siis vastattava, että direktiivin 2003/9 13 artiklan 5 kohtaa on tulkittava siten, että kun jäsenvaltio on päättänyt myöntää aineelliset vastaanotto-olosuhteet rahallisten avustusten tai maksukuponkien muodossa, avustukset on myönnettävä direktiivin 13 artiklan 1 kohdan mukaisesti siitä ajankohdasta lukien, jolloin turvapaikkaa haetaan, ja niiden on oltava direktiivin 13 artiklan 2 kohdan säännöksissä vahvistettujen vähimmäisvaatimusten mukaisia. Jäsenvaltion on huolehdittava siitä, että aineelliset vastaanotto-olosuhteet kattavien rahallisten avustusten kokonaismäärä on riittävä turvapaikanhakijoiden kohtuullisen ja heidän terveytensä kannalta riittävän elintason ja heidän toimeentulonsa varmistamiseksi siten, että he voivat niiden avulla hankkia erityisesti majoituksen, ja siten, että tarvittaessa otetaan huomioon henkilöiden, joilla on erityistarpeita, etujen suojaaminen direktiivin 17 artiklan säännösten nojalla. Direktiivin 2003/9 14 artiklan 1, 3, 5 ja 8 kohdassa vahvistetut aineelliset vastaanotto-olosuhteet eivät velvoita jäsenvaltioita, kun ne ovat päättäneet myöntää nämä olosuhteet yksinomaan rahallisten avustusten muodossa. Avustusten määrän on kuitenkin riitettävä siihen, että alaikäiset lapset voidaan majoittaa yhdessä vanhempiensa kanssa, jotta turvapaikanhakijoiden perheen yhtenäisyys voidaan säilyttää.

Kolmas kysymys

47 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy kolmannella kysymyksellään, onko direktiiviä 2003/9 tulkittava siten, että se on esteenä sille, että kun turvapaikanhakijoille tarkoitetut majoitustilat kuormittuvat täyteen, jäsenvaltiot ohjaavat viimeksi mainitut kääntymään sellaisten yleiseen julkiseen sosiaalihuoltojärjestelmään kuuluvien elinten puoleen, joiden tehtävänä on tarjota turvapaikanhakijoille tarpeellista rahallista tukea.

48 Tämän osalta on riittävää todeta, että jos jäsenvaltiot eivät voi myöntää aineellisia vastaanotto-olosuhteita luontoissuorituksina, niillä on direktiivin 2003/9 mukaan mahdollisuus päättää myöntää aineelliset vastaanotto-olosuhteet rahallisten avustusten muodossa. Avustusten on kuitenkin oltava riittäviä turvapaikanhakijoiden perustarpeista, joihin kuuluvat kohtuullinen ja heidän terveytensä kannalta riittävä elintaso, huolehtimiseksi.

49 Koska jäsenvaltioilla on tiettyä harkintavaltaa sen suhteen, millä tavoin ne tarjoavat aineelliset vastaanotto-olosuhteet, ne voivat näin ollen maksaa rahallisia avustuksia yleiseen julkiseen sosiaalihuoltojärjestelmään kuuluvien elinten välityksellä, kunhan nämä elimet takaavat, että direktiivissä säädettyjä vähimmäisvaatimuksia noudatetaan turvapaikanhakijoihin nähden.

50 On korostettava tältä osin, että jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että nämä elimet noudattavat turvapaikanhakijoiden vastaanottoa koskevia vähimmäisvaatimuksia, eikä vastaanottoverkon täyteen kuormittuminen voi olla perusteena minkäänlaiselle poikkeamiselle näiden vaatimusten noudattamisesta.

51 Kolmanteen kysymykseen on siis vastattava, että direktiiviä 2003/9 on tulkittava siten, että se ei ole esteenä sille, että kun turvapaikanhakijoille tarkoitetut majoitusyksiköt kuormittuvat täyteen, jäsenvaltiot voivat ohjata viimeksi mainitut kääntymään yleiseen julkiseen sosiaalihuoltojärjestelmään kuuluvien elinten puoleen, kunhan tämä järjestelmä takaa turvapaikanhakijoille, että direktiivissä säädettyjä vähimmäisvaatimuksia noudatetaan.

Oikeudenkäyntikulut

52 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Turvapaikanhakijoiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vähimmäisvaatimuksista 27.1.2003 annetun neuvoston direktiivin 2003/9/EY 13 artiklan 5 kohtaa on tulkittava siten, että kun jäsenvaltio on päättänyt myöntää aineelliset vastaanotto-olosuhteet rahallisten avustusten tai maksukuponkien muodossa, avustukset on myönnettävä direktiivin 13 artiklan 1 kohdan mukaisesti siitä ajankohdasta lukien, jolloin turvapaikkaa haetaan, ja niiden on oltava direktiivin 13 artiklan 2 kohdan säännöksissä vahvistettujen vähimmäisvaatimusten mukaisia. Jäsenvaltion on huolehdittava siitä, että aineelliset vastaanotto-olosuhteet kattavien rahallisten avustusten kokonaismäärä on riittävä turvapaikanhakijoiden kohtuullisen ja heidän terveytensä kannalta riittävän elintason ja heidän toimeentulonsa varmistamiseksi siten, että he voivat niiden avulla hankkia erityisesti majoituksen, ja siten, että tarvittaessa otetaan huomioon henkilöiden, joilla on erityistarpeita, etujen suojaaminen direktiivin 17 artiklan säännösten nojalla. Direktiivin 2003/9 14 artiklan 1, 3, 5 ja 8 kohdassa vahvistetut aineelliset vastaanotto-olosuhteet eivät velvoita jäsenvaltioita, kun ne ovat päättäneet myöntää nämä olosuhteet yksinomaan rahallisten avustusten muodossa. Avustusten määrän on kuitenkin riitettävä siihen, että alaikäiset lapset voidaan majoittaa yhdessä vanhempiensa kanssa, jotta turvapaikanhakijoiden perheen yhtenäisyys voidaan säilyttää.**

2) **Direktiiviä 2003/9 on tulkittava siten, että se ei ole esteenä sille, että kun turvapaikanhakijoille tarkoitetut majoitusyksiköt kuormittuvat täyteen, jäsenvaltiot voivat ohjata viimeksi mainitut kääntymään yleiseen julkiseen sosiaalihuoltojärjestelmään kuuluvien elinten puoleen, kunhan tämä järjestelmä takaa turvapaikanhakijoille, että direktiivissä säädettyjä vähimmäisvaatimuksia noudatetaan.**

Allekirjoitukset